

Zoogdieren van Overijssel

Een kleine maand geleden is *De Zoogdieren van Overijssel* verschenen. Er is duidelijk geen half werk geleverd door de Zoogdierwerkgroep Overijssel. Het is een prachtig boekwerk geworden; voor in de wetenschappelijke bibliotheek én voor op de koffietafel!

Aaldrik Pot

Wat meteen opvalt bij het doorbladeren van de atlas, is de frisse en goed toegankelijke vormgeving. Modern jasje, zeg maar. Wat gelukkig nooit verandert in dergelijke standaardwerken is de aanpak en de degelijke inhoud: een begin met hoe je het betreffende dier herkent, de leefwijze en het algemene verspreidingsgebied. Daarna volgt een bespreking in drie periodes (1970-1988, 1989-1998 en 1999-2010) over de ontwikkeling van de soort in de provincie. Tot slot wordt ingegaan op het potentiële leefgebied van de soort. Daarom is het wel interessant om de bespreking van de boommarter eens onder de loop te nemen. Deze soort wordt de

laatste jaren op steeds meer plekken in Overijssel waargenomen. In de periode t/m 1988 worden er nauwelijks boommarters in de provincie aangetroffen. In de periode daarna is er maar een zeker voortplantingsgeval bekend. In de jongste decade neemt het aantal waarnemingen en voortplantingsgevallen spectaculair toe. In de laagveenmoerassen in het noordwesten van de provincie blijkt een redelijke populatie te huizen. De auteurs merken zelf terecht op dat de verhoogde belangstelling voor het dier en daarmee samenhangende onderzoeksintensiteit waarschijnlijk de belangrijkste reden is voor de groei. Het idee is echter dat de soort zich wel degelijk heeft uitgebreid. De verwachting is dan ook dat nu nog niet bezette, maar op het oog wel geschikte leefgebieden zoals de boswachterij Staphorst, door boommarters zullen worden geannexeerd.

De provincie kent in totaal 51 soorten zoogdieren die min of meer een 'vaste plek' hebben. Daarmee is het overgrote merendeel van de in Nederland levende zoogdiersoorten present. Nieuw in de laatste periode zijn de grote bosmuis, bever en de otter die in 2002 in de provincie werd geïntroduceerd. Alleen de noordse woelmuis is het niet gelukt stand te houden. De auteurs maken zich vooral zorgen over versnippering van het leefgebied van de waterspitsmuis. Maar verder gaat het goed met de meeste soorten.

Er zijn een paar leuke extraatjes in het boek opgenomen, zoals de 'eerste ontmoetingen'. De redacteurs en diverse auteurs vertellen over hun eerste ontmoeting met een bepaalde

soort. Dat geeft de atlas

een luchtige tint. De hoofdstukken over zoogdieren in huis en ook de bespreking van rariteiten en dwaalgasten in de provincie dragen er toe bij dat het niet alleen een naslagwerk maar ook een leesboek is geworden. Toch leuk om even weg te dromen bij het idee dat er ooit in de IJssel bij Kampen een beluga is gezien. Wat mij betreft had het hoofdstuk met anekdotes wel mogen worden uitgebreid met een paar bladzijden. Immers, het zijn vaak de mooie verhalen die mensen inspireren om ook naar zoogdieren te gaan 'kijken'. En dat zou kunnen helpen om de witte vlekken die er ook in Overijssel nog zijn in te kleuren.

Opvallend is, tot slot, de verzorgde fotografie. Het zijn veelal perfecte foto's van de besproken soorten, maar ze zijn niet allemaal in Overijssel gemaakt. Het blijft altijd een dilemma, een vage 'streekgebonden' foto of een topplaat uit een ander gebied. Hoe dan ook, de auteurs hebben er een mooi en evenwichtig boek van gemaakt dat daardoor zowel op de koffietafel als in de kast van de doorgewinterde onderzoeker niet misstaat.

Bij de productie van dit nummer van Zoogdier was er nog geen hardcopy beschikbaar. De bespreking is gemaakt op basis van een drukproef.

Douma, M., C.P.M. Zoon & A.D. Bode, 2011. De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010. Uitgeverij Profiel, Bedum.